

Franciszek Bohomolec

[autor reform edukacyjnych](#)

[wydawca](#), [pisarz](#), [uczeń](#), [nauczyciel](#), [publicysta](#), [jezuita](#)

Ur. 29.1.1720, województwo witebskie

Zm. 24.4.1784, Warszawa

Dane rodziców

Paweł Józef Bohomolec

Franciszka Cedrowska

Wychowanie i wykształcenie

Uczył się w [kolegium jezuitów](#) w [Wilnie](#). Wstąpił do [zakonu jezuitów](#) w 1737 roku. Studia [filozoficzne](#) odbył na [Akademii Wileńskiej](#). Naukę kontynuował już [za granicą](#), studiując w [Rzymie teologię](#) i [retorykę](#) w latach 1747-1749.

Etapy kariery dot. edukacji

Po ukończeniu nauk krajowych był nauczycielem w [kolegiach jezuickich](#). Z kolei po powrocie ze [studiów zagranicznych](#) uczył [retoryki](#) polskiej i łacińskiej w [Akademii Wileńskiej](#). Następnie nauczał [wymowy](#) w [Gimnasium Załuscianum](#) w [Warszawie](#), a od 1752 roku był nauczycielem w [stołecznym jezuickim Collegium Nobilium](#). Dał się wówczas poznać jako animator szkolnego [teatru jezuickiego](#).

Był zaangażowanym publicystą. Rozwijał rynek prasowy w Polsce. W latach 1761-1773 współredagował "Wiadomości Uprzywilejowane Warszawskie", a później "Kuriera Polskiego". Razem z Ignacym Krasickim tworzył główny trzon redakcji "Monitora". Od roku 1762 był [prefektem drukarni](#) w [Warszawie](#).

Według praktycznie pewnej atrybucji publikował pod pseudonimem Szkolnicki artykuły dotyczące szkolnictwa w ogólnopolskim, prореformatorsko i postępowo nastawionym drukowanym periodyku "Monitor". W cyklu artykułów, zatytułowanych „W obronie teraźniejszych szkół publicznych”, odpierał ataki krytyków systemu szkolnego, zwracając uwagę na korzyści płynące z kształcenia. Bronił m.in. nauki języka łacińskiego w szkołach, tłumacząc, że uczniowie poznają nie tylko gramatykę, ale [łacina](#) jest im nieodzowna na dalszych etapach kształcenia, w opanowaniu zagadnień wykładanych w klasie poetyki i retoryki, sztuk niezbędnych w działalności publiczno-politycznej. Z tym zagadnieniem wiązała się kolejna kwestia, czyli zbijanie zarzutów o brak należytych efektów w postaci umiejętności właściwego konstruowania mów i listów. Odnośnie do tych zarzutów zwracał uwagę, że dla szlachcica-urzędnika niezbędne jest doświadczenie polityczne, które wspiera i uzupełnia umiejętności oratorskie zdobyte w szkole. Bronił również [łaciny](#) w kontekście zarzutów o brak wystarczającej nauki języków obcych - [francuskiego](#) i [niemieckiego](#). Dla nich przewidywał raczej tok praktycznej nauki domowej, pod nadzorem wynajętego metra - nauczyciela prowadzącego regularne konwersacje z uczniami. Twierdził bowiem, że łaciny należy nauczać, gdyż w przeciwieństwie do francuskiego czy niemieckiego, jest to język martwy. Twierdził jednak, że w niektórych szkołach - kolegiach jezuitów Braniewa i Reszła powszechnie używa się łaciny w rozmowach, prawie jak języka urzędowego. W innym artykule roztrząsał problem nierównomiernego rozwoju nauki i edukacji w Rzeczypospolitej i za granicą. Za główne przeszkody postępu edukacyjnego w Rzeczypospolitej uważał niewłaściwe podejście do nauki dzieci przez ich opiekunów i brak należytego szacunku dla nauki szkolnej, deficyt nowoczesnych podręczników, a wreszcie powszechną postawę, którą diagnozował jako niechęć wobec języka polskiego i powszechne zafascynowanie cudzoziemszczyzną, bez względu na poziom kultury przez nią reprezentowany.

Fakty z życia osobistego

Był pomysłodawcą wydawnictwa „Zbiór dziejopisów polskich”, autorem komedii oraz licznych utworów literackich.

Żył w [XVIII wieku](#).

Bibliografia

Podmiotowa

1. *Monitor 1765-1785*, oprac. E. Aleksandrowska, Wrocław, 1976.

Przedmiotowa

1. *Bibliografia literatury polskiej „Nowy Korbut”, Oświecenie, t. 4*, Warszawa, 1966.
2. A. Boniecki, *Herbarz polski, t. 1*, Warszawa, 1899.
3. *Encyklopedia wiedzy o jezuitach na ziemiach Polski i Litwy 1564-1995*, oprac. L. Grzebień, Kraków, 1996.

